

0+

"Поро пиалан улыт яндар шўман-влак:
нуно Юмым ужыт" (Мф. 5:8).

ШЎМ-ЧОН ИЗОЛЫК

2013-ий март
годсек лектеш.

МАРИЙ-ПРАВОСЛАВНЫЙ ЖУРНАЛ 10-шо (102) №, 2021-ий октябрь

Йошкар-Оласе да Марий Элысе Высокопреосвященнейший митрополит-Иоаннын благословитлымыже почеш

ЮМЫМ ШОЧЫКТЫШО ЭН СВЯТОЙ АВА, МЕМНАМ УТАРЕ!

Юмын Аван Леведмыж лўмеш пайремым Руш Православный Черке 14 октябрьыште кугун пагален палемда. Юмын Аван покровшо (шовычшо) ден ўштō ужашыжым V курымышто Палестин гыч Константинополь олаш конденыт да Влахернский черкыш аралаш пыштеныт.

Луымшо курым тўналгыште Византийын императоржо Лев Премудрый лийын. Тудын кугыжаланыме годым 910 ийыште Константинополь олам сарацин-шамыч авырен налыныт да осадыште кученыт. Кугу ойгыш логалше грек-шамыч Влахернский черкыш кумалаш погыненыт, йўдымат туштак эртареныт.

Ты олаште юродивый Андрей илен, изиж годымак тышке пленыш логалын. Пўтым кучен, пеле чара коштын, йўштō ден шокшым чытымыж дене тудо воштужшо егыш савырнен. Черкыште кумалме годым орыктарыше кончымаш лач тудлан лийын. Ныл шагат йўдым тудо кўшнō Юмын Авам ужын, пеленже святой ег-влак да суксо-шамыч лийыныт. Яндар Ўдыр Мария христиан-влак верч шортын кумалын, ўшаныше ег-шамычын йодмыштым шотыш налаш Христос Эргыжым сōрвален. Кумалын пытарымекеже, вуйжо гыч шовычшым налын да храмыште шогышо ег-шамыч ўмбак шаралтен. Юмын Аван Леведышыже тунам храмыште кече деч чот волгалтын.

Умбакеже - 2-шо лаштыкыште.

Юмын Авам ужеш мо манын, блаженный Андрей шкенжын Епифаний луман тунемшыж деч йодын. Орыктарыше кончымашым тудат ужын. Икмыняр жап гыч Святой Ёдыр Мариян тусшо кончымым чарнен, но храмыште шарлыше тамле пуш эше кужу жап аралалтын. Константинополь олам авырыше тушман-шамыч икмыняр жап гыч шкеак савырнен каеныт.

Руш мландыште ты пайремым князь Андрей Боголюбский 1164 ий годсек палемдаш тунгалын. Ик ий гыч тудо Нерли энгер воктен пеш сылне храмым нолтен шуктен да Юмын Аван Леведмыже (Покровшо) лумеш святитлаш кустен. Тылеч вара ты пайремынат, ты черкынат чапше чот шарлен.

ЮМЫН АВА НЕРГЕН СВЯТОЙ ЕН-ШАМЫЧЫН ОЙЛЫМЫШТ

Старец Иосиф Исихаст: «Юмын Шочыктышо Аван иконыжым он пеленет коштыкто да чучкыдын пагален шупшал. Кунар чот тый Тудым йораташ тунгалат, Тудат тыйым тунар чот йораташ тунгалеш. Неле годым Тудым ужат гын, польшыжым да ласкалыкшым шижат».

Преподобный Паисий Святогорец: «Тудлан кумалмына, акафист ден каноним лудмына годым Юмын Ава куана, вет тыге Тудо мемнан, Шке шочшыжо-шамычын, йоратымашнам ужеш. «Юмын Шочыктышо Эн святой Ава, мемнам утаре!» манын, эре кумалына гын, аважын вургем урвалтыжым кучен сорвалыше йоча гай лийына. Яндар йоратымашнам ужын, Тудо йодмынам шукта».

Протоиерей Владимир Астахов: «Юмын Шочыктышо Эн святой Ава, мемнам утаре!» манын кумалмына годым Тудын молитваже Эргыж дек нолталтеш! Тунямбалне да Курымашлыкыште тиде эн виан молитва! Тиде йоратыше Аван, мемнам кажнынам арален налше Юмын Аван Молитваже! Вет Тудо уло христиан тукымын Аваже! Кугу йоратымашым Тудо Шке Эргыж деч налын, арален да ынде мыланна пуа».

ТРОПАРЬ, 4 ГЛАС

Юмын Аваже, Тыйын толын леведметлан тор инаныше ен-шамыч, волгыдын куанен, таче пайремым ыштена. Эн Яндар тусетым ончен, чон дене шонен, Тыланет кумалына. Шкендын чапле леведышет дене мемнам левед, чыла турло осал деч арале. Шкендын Эргычым, Христос Юмынам, мемнан чоннам утараш сорвале.

КОНДАК, 3 ГЛАС

Яндар Ёдыр таче черкыште шога да погынышо святой-шамыч дене пырля, мыланна ужаш лийдымын, мемнан верч Юмын сорвала. Суксо-влак архиерей-шамыч дене пырля кумалыт, апостол-влак пророк-шамыч дене пырля куанат. Юмын Аваже курым дечат ожно улшо Юмын мемнан верч сорвала.

ВЕЛИЧАНИЙ

Эн Святой Яндар Ёдыр, Тыйым моктена да чапле Леведышетым жаплена. Вет мемнан верч кумал шогыметым святой Андрей южышто ужын.

Юмын Аван Леведмыж лумеш черке. Советский район, Шнаран (Чкарино)

ЮМЫН АВА ЭРЕАК ПЕЛЕННА

Черке календарь почеш 14 сентябрьште (тошто стиль дене – 1 сентябрьште) У ий тўналмым палемдена. Черке У ий вашеш кажне ийын Ежово селасе Миросоцицкий монастырь гыч Юмын Аван «Миросоцицкий» юмонаж дене Крестный ход лектеш. Тений тудо 8 сентябрьште, Юмын Аван Владимирский юмонажын пайремже кечын, тўгалын, но кундемыштына шучко черын озаланымыжлан кўра иконым Йошкар-Оласе да Медведево район-нысо черкылашке машина дене коштыктым.

Юмын Аван «Миросоцицкий» иконыжым корныш Йошкар-Олан да Марий Элын митрополитше Иоанн ужатен. Тиддеч ончыч тудо Миросоцицкий монастырьште Юмын литургийым эртарен. Монастырьын клирикше иерей Михаил Лежнин ден протодиакон Михаил Козловский пеленже лийыныт да польшкаленыт. Регент Надежда Поздееван вуйлатыме «Благовест» хор молитва-влакым мурен. Кугыен-влак дене пырля кумалаш Йошкар-Оласе Сергей Радонежский лўмеш православный гимназийын тўналтыш класслаштыже тунемше-влак туныктышышт да ача-авашт дене пырля миеныт.

Службо мучашлалтмеке, чылан, молитвам лудын, черке йыр Крестный ход дене эртеныт. Митрополит Иоанн прихожан-влак ўмбака святой вўдым шыжыктен. Шке проповедьштыже митрополит тыге ойлен:

– Ынде кумшўдў ий утла Юмын Аван «Миросоцицкий» иконыжо Марий мландынан тўн святыныжлан шотлалтеш, ме кугу ўшан да йўратымаш дене тудлан вуйнам саваш вашкена.

Илыш ыреснам нумал кертеш манын, тиде куштылго огыл жапыште мемнам лыпландараш,

ўшаннам пенгыдемдаш, капыш куатым ешараш Кавасе Царицына Шке арален шогымо кундемлажым ончен савырнам тарвана. Тудын Эн Яндар чурийжым ончалын, кажныже шоналтыже: «Эн Яндар Юмын Аван ўшанле шочшыжо улам мо? Тудын чыла святой кўштымашыжым шуктем мо? Ме, православный христиан-влак, икте-весе нам йўратен илена мо? Але шыде кумыл да диаволын тўням авалтыше осаллыкше шўмешна вераныныт, да ме шкаланна ласкалыкым да тыныслыкым огына му?» Юмын Ава, лшкыдо ўшаннам ужын, мемнан деке лишемеш: «Мый декем те огыда тол гын, Мый Шке тендан деке миеш. Тендам кузе илымыда нерген шоналташ таратем», – манеш.

Юмын Ава – мемнан лыпландарышына, Тудо эреак пеленна, поснак ойгыш логалше да черле-влак воктен. Юмын Аван «Миросоцицкий» образшын лийме кажне черкыште кў уло чонжо дене сўрвален кумалеш, Кавасе Царицына тудым огеш кодо, полша. Тыге языкнам ужын умылаш туныкта, ўшаннам пенгыдемда.

ИЛЫШ КОРНЫМ ЯНДАРЫН ЭРТАШ

Волжск ден Шернурын епископшо Феофан 27 сентябрьште Шернур районысо Кукнур селаште лийын. Ты кечын Господь Юмын Ыресшым Нөлталме лүмеш тысе черке престольный пайремжым палемден.

Пайрем службим владыка шкеак вуйлатен. Тудлан Йүдвел черке округын благочинныйже, Шернур посёлкысо Архангел Михаил лүмеш черкын настоятельже протоиерей Владимир Власов, Марисоласе Юмын Шочыктышо Пеш Святой Аван Леведмыже лүмеш черкын настоятельже протоиерей Сергей Сильдушкин, У Торъял район Элембай селасе Андрей Критский лүмеш черкын настоятельже протоиерей Сергей Бажанов, Какшан мучаш (Пектубаево) селасе Христос Шочмо лүмеш черкын настоятельже

иерей Сергей Целищев да Волжск олесе Никольский соборын клирикше диакон Дмитрий Карпетченко полшенйт.

Литургий деч вара епископ Феофан калыкым черке пайрем дене саламлен да нунылан IV курым годсо илышым изиш шарныктен. Тунам апостол-влак дене төр улшо царице Еленан чот тыршымыжлан көра Господьын Илышым пуышо Ыресшым мумо. Юмылан ўшаныше-влак ужын кертышт манын, патриарх Макарий тиде Ыресым күкшакашке веранден. Калык Ыреслан вуйжым савен, «Юмо, серлаге» манын кумалын. Илен-толын, царице Елена тиде святой верыште храмым чоңыктен.

– Святой Мландыште лийше кажне ег тиде вер гыч шке шүмешыже кугу куаным да поро шарнымашым нангая, – ойлен владыка Феофан. – Мөнггө пörтылмекыже, Святой Евангелийым почеш, лудаш тўнгалеш да ушыж дене Евангелийыште ушештарыме нине верлашке – Голгофыш, Иордан энгерыш, Фавор курыкыш да моло вере – угыч мия. Ушанена: Господь полшымо дене тиде Святой Мландыш корно угыч почылтеш да паломник-влак нелылык деч посна тушко каен кертыт. Иерусалимыште Господьын Ыресшым кузе пагален жаплат, меат, тиде храмыште улшо-влак, таче тыгакак пагален жаплена, вет порылыкшо дене кажне православный храм икгай.

Тек мемнан кокла гыч кажныже Юмын порылыкшо, Господьын Кугун Пагалыме, Илышым ыштыше Ыресшын аралтышыж дене Юмын Эн Яндар Аван Леведышыже йымалне шке илыш корнымым яндарын да шот дене эрта, курымашлык ласка илышым сулаш манын, Юмын ончыко порылык дене гына шогалеш.

Волжск ден Шернур епархийын пресс-службыжо.

ЎЖМӨ ЕНЖЕ ШУКО, ОЙЫРЕН НАЛМЫЖЕ ШАГАЛ

Юлсер кундемыште икымше гана велосипед дене крестный ход Раиф монастырь марте каен.

4 сентябрь – Юмын Аван Грузинский иконыжын кечыже, Раифысе Богородицкий пörъен монастырьын престольный пайремже. Тений ты кечын монастырьым угыч почмылан 30 ий теммым палемденит.

Юмын Аван Грузинский юмогаже Озан митрополийыште веле огыл, Марий митрополийын Волжск епархийжын Шарача мландыштыже верланыше кугун орланыше Димитрий Солунский лүмеш черкыштат пеш жаплыме иконо.

Тиде кечын черкын настоятельже протоиерей Евгений Бакутовын благословитлымыж дене Раиф мландыш велосипед дене тарваныме. Чылаже 34 ментгым эртыме.

– Элыштына ушучко чер шарлымылан көра иквереш погынен эртарыме шуко мероприятийжым Марий Элыштат чарыме. Шарача гыч Раиф марте шуйнышо крестный ходышкат ынде кокымшо ий огына лек. Вет тушко пеш шуко калык погына, южо ийынже кандашшүдө утла ең ошкылеш, – умылтарыш Евгений ача. – Тений прихожан-влак деч кешотан тыланымаш пурыш: 4 сентябрьыште Раиф монастырьыш велосипед дене миен толаш. Мый шуко шоныде, тидден келшышым. Тиде черкын миссийже – Христос нерген проповедьым нынгаяш, Юмылан ўшанымашым ылыжташ да уло тўняште Поро Уверым шараш: «Тўня мучко кайыза да Юмын ыштыме уло тўнялан Поро Уверым каласкалыза» (Мк. 16:15).

Интернетысе соцкыллашке увертарымашым колтышна. Мыланна индеш ўдыр вашмутым пуыш, эн изижлан – латкум ий. Вич шагатат коло минут эрдене черке ончык велосипед дене икымше ўдыр кудал тольо, вара молыжат ушнышт. Ме эрге, пörъен-влакат лийыт шонышна, но Юмо лач ўдыр-влакым веле конден. Ушыш вигак Евангелий гыч сўан нерген туштен каласымаш толын пурыш. Чылаамат ўжмө, но толын огытыл, «ўжмө енже шуко, ойырен налмыже шагал».

Вич шагатат нылле вич минутлан корныш тарванышна. Ончыч пасу гоч эрташ логале, а йўр

деч вара шунан пасушто каяш куштылгыжак огыл: велосипед орава яклештылын, ночко шун ораваш пижедылын, кудалаш нелылыкым ыштен. Маевка ял деч вара асфальт корныш лекна. Ик шагатат коло минут жапыште миен шуна. Пörтылмө корнына курык ваштареш шуйналте, сандене мөнгеш утларак жап кудалаш вереште.

Монастырьыш пеш эр толын шуна, ен эше шагал лийын. Ме, молитвам лудын, Юмын Аван Грузинский юмогажым шупшална, запискым пуышна, сортам чўктышна... Эркын-эркын калык погыныш.

Чангым кыраш тўгалыч. Черкыш Озангын да Татарстанын митрополитше Кирилл пурыш. Тудак пайрем службым вўдыш. Тыштак Йошкар-Олан да Марий Элын митрополитше Иоанн, пошкудо кундемла гыч митрополит ден епископ-влак ылыч.

Службо пытымеке, мыланна митрополит Кирилл дене мутланаш йөн лие. Ош футболкан ўдыр-влакым ужмеке да Марий Эл гыч толмым пален налмеке, тудо моткоч öрын колтыш. Корнын кужытшым йодо да трапезныйыш каяш благословитлыш. Кочкын лекмеке, мөнгыш тарванышна. Ончылно корно пеш куштылгак лийын огыл. Йўр, адакшым ваштареш мардеж нелылыкым ыштеныт, чылажымат молитва дене да Юмын полшымо дене эртышна. Ала-кушеч вият лекте.

Велосипед дене эртыме крестный ход Волжский районышто икымше гана эртен. Тыгайже эше Марий кундемыште лийынжат огыл. Тиде тагасымаш але велосипед дене кудал ўчашымаш да монь огыл, тиде – духовный акция, кудыжо Юмын Аван Грузинский юмогажын пайремже кечын калыкым чумырен. Ўшанена, тыгай крестный ход ий еда 4 сентябрьыште ончыкыжым моло приходыштат эртаралташ тўгалеш.

Крестный ход – тиде пырля юмылтымашын ик йөнжө, шке чон верч тыршаш, нелылыкым чыташ эртаралтеш. Тудым эртыме годым лушкыдо тазалыкан ен тазалыкым, пелашдыме сай пелашым, шке языкшым умылышо языкшым касараш йодеш. Кажне крестный ход – тиде черкын кугу пайремже ден калыкын сөрвален кумалмашыжын ушнымышт.

Денис СМЕРНОВ.

КУГЕЧЕ КУАНЫШ ЁЖЫНА

Владыка Иоаннын благословитлымыж почеш Йошкар-Оласе Благовещенский кафедральный соборышто марий йылме дене Юмын литургий кок ий ончыч, 2019 ий 30 июлышто, икымше гана эртаралтын. Тунам службым Морко район Арын селасе Иисус Христос Шочмо лүмеш храмын настоятельже протоиерей Николай Чузаев, Марий Турек район Косолоп селасе святитель Николай Чудотворец лүмеш храмын настоятельже протоиерей Александр Милютин да Юлсер кундем Памар селасе Святой Троице лүмеш храмын настоятельже иерей Сергей Петров пырля вұдышт. Тыгай чапле соборышто Юмын мутшо шочмо йылмына дене йонгалте, тиде мыланна пеш кугу пиал лие.

Тений 5 сентябрьыште Юмын литургийым марла икымше гана кафедральный соборын ұлыл приделыштыже иерей Никифор Захаров вұдыш, сулык касарыме таинствым эртараш иерей Александр Староверов полшыш. Ёлыл храмым Юмын Аван Мирносицкий иконыж лүмеш святитлыме. Тыште эртыше службышто шогаш пеш ласка. Кунам эше шочмо йылмет дене лудмо молитвам, мурым колат, кумылет тодылалтеш, чылт мөнгыштө улмет гаяк чучеш.

Службо годсо чыла мурым И.С. Палантай лүмеш тўвыра да сымыктыш колледжын педагогшо, Марий Эл тўвыран сулло пашаенже Светлана Чернован вуйлатыме вокальный группо мурен. Литургийыште марла йонгалтшаш муро-влаклан аранжировкым Светлана Васильевна шкеак ыштен.

Юмын литургийым марла служитлыме опыт эше шүдө ий утла ончыч лийын. Святой Иоанн Златоустын возымо службо радамым Озан олаште олык марий йылме дене 1885 ийыште савыктен луктыныт. Ты кугу сомылым тунам Православный миссионер обществе шуктен. Яллесе черкылаште марла служитлаш тўналмеке, шукаштын шинчашт почылтын, умылымашышт вашталтын. «Руш-шамыч шкешт верч веле кумалыт манын шоненна, а нуно уло тўна верч да мемнан верчат кумалыт улмаш», – манын, ёрын ойленыт марий-влак.

Литургий годым кугу тайне шукталтеш – святой Престолыш кондымо кинде ден йошкар арака Иисус Христосын Капше ден Вўрышкыжө

савырна. Тиде тайнын кузе лиймыжым сукс-влакат умылен огыт керт. Христосын Капше ден Вўржым шке көргышкына налмым святой Причастий манына. Марий йылмылан кельштарен, тидым юмындар але пырчес манаш тўналыныт. Тыге егын көргышкыжө Христос пура, тушто улшо чыла осалым йўлалта, а айдемын чонжо Юмын пөрт лиеш. Тидын нерген пеш сайын умылтарен возен святой праведный Иоанн Кронштадтский. Юмын литургийым тудо уло тўнян поянлыкше деч утларак шергаканлан шотлен. Иисус Христосын ёрыктарыше тиде пөлекше кажне айдемым курымашлык илышыш вончаш ямдыла. Ты шөртньө кўвар дене кайыше ег тамыкын келгытше деч утаралтеш. «Юмын храмым йоратыза! Юмын эре лийме верже тыште. Тышке эре вашкыза, эн чотшо – Юмын пайрем годым. Мемнан чоннам эрыктыше, кажне егын волгалтарыше да пенгыдемдыше волгыдо тыште!» – ойлен святой Иоанн Кронштадтский.

Юмын пайрем шотышто тебе мом рашемдаш кўлеш: кажне рушарня – тиде изи Кугече. Вет рушлаже тудо «Воскресение» маналтеш да Иисус Христосын Ылыж кынелмыжым шарныкта. **Марий калыкым ынде кажне рушарнян да Юмын кугу пайрем годым эртаралташ тўналше Юмын литургийыш, Кугече куаныш, ёжына. Тудо Йошкар-Оласе Благовещенский соборышто, Юмын Аван Мирносицкий иконыж лүмеш святитлыме ұлыл храмыште лиеш. Тўналешыже куд шагатат кумло минут эрдене.**

Анастасия ЧЕМЕКОВА.

ЧОНЫМ ЛЫПЛАНДАРЕН ШОРТАРЫШЕ ЮМЫН ЛИТУРГИЙ

Йошкар-Олаште марла Юмын литургийым эртараш тўналме нерген уверым мыланем эн ончыч палыме енем каласыш. А вара Марий Эл радио денат увертарышт. Пашаш кок кече гоч коштамат, каныш кечем могай числалан логалеш манын, календарыш ончалыым да моткочак куанышым: Юмылан тау, лач ты кечын канем!

5 сентябрь эрдене Йошкар-Олан ик эн сылне Благовещений соборышкыжо миен пурышым. Калык шукак огылат, чонемлан изиш кўчымын чучын колтыш, но тунамак шоналтышым: «Радио олаште шагалын колыштыт дыр, сандене уверым палыде кодыныт». А мый шканем шке куаненам, вет мый тыште, кумда да йонгыдо залыште, марла лудмо Литургийым колыштам, шкенам шочмо марий йылмына дене! Але марте рушла эртыше

Литургийым чылаж гаяк умыленат шуктен омыл. А кызыт тыште чылтак вес шўлыш, чылажат умылаш лийшын йонгалте.

Икмынар ег, языкым касарен, пырчесым подыльо. А кунам черке кўргыштў «Мыйын Господь Юмемын Пеш Поро Аваже» 3-шо сем йонгалте, тунам шўмем тунаре йывыртен тўрштылаш тўнгале, лектын возеш шонышым. Шижде шнчавўдем шкеак кышкалалте. Тиде мурыжым рушлаже палем, а марлаже мурен ом мошто. Тыге шоналтен гына шуктышым, кидышкем молитвам марла савыктыман изирак кагазым кучыктышт. Тыгайым кажне прихожанлан пуэдышт. Чылан молтивам лудын мурышна. Чонемлан туге чучо, пуйто Юмын Ава пеленемак шога. Мыят уло службым пуйто Тудын пелен шоген эртарышым, жап эртымымат шым шиж.

А службо пытымеке, кажныланна пакет дене пўлекым кучыктышт: марла молитва-шамычым да кугу шоколадкым. Вара трапезныйште шокшо кочкышым пукшышт. Собор гыч чылтак шулдырангын лекна.

Ынде изиш аваем нерген ойлынем. Авам кужу ўмырым илен. Кум ий ончыч 93 ийым темыше ош тўня дене чеверласыш. Тудо рушла сайын кутырен моштен огыл, сандене молитвам рушла пеш нелын лудын, шуко йонгылышым ыштен. Вара пиалешыже Йошкар-Олаште изирак брошюрко дене марла «Молитвословым» печатлен луктыныт, черкылашке шареныт. Тукым шўжарем Люда тиде книга Морко посёлкысо черке гыч налын кондыш, да аваемже тунар куанен, тудым кажне кечын эр-кас лудын. Ончыдеат лудын кертеш ыле. Жап эртыме семын авайлан Люда эше кок гана марла книга конден. Авай колымешкыже Людалан кугу таум ойлен илыш.

Меат Людалан таум ойлена. Поро пашатым Юмо, ужын-колын, чыла шонымашкет шуаш полшыжо, пиалым, куан кумылым, тазалыкым пуыжо, ўмыретым порын шуйыжо.

Марий калыклан тыгай кугу службым эртарымаш – пеш кўжгў паша, шонем. Да калыкшат тидын дечын эше тораштырак улмо гай коеш. Но, мыйын шонымаште, марий-влак садак умылен шуктат да шочмо йылме дене эртаралтше Юмын литургийышке кажне рушарнян эрдене да кугу пайрем кечын толаш тўнгалыт.

Мемнан верч Юмылан кумалше-шамыч кужу-кужу ўмыран, таза, пиалан лийышт.

Зинаида ШАБАЛИНА.

ИКТЕ-ВЕСЫЛАНДА КЕЧЕ ЛИЙЗА

Оптин пустыньыште Кугу сар корным эртыше ик шонго игумен ыле. Тудо артиллерист лийын, ныл ий мучко тушман-шамыч ваштареш кредалын да илыше кодын. Икана мый дечем вучыдымын йодо:

– Мелхиседек, а тый палет, молан ег-шамыч шуко илат?

Философ семын шонкален вашештыме олмеш мый мыскарарам ыштышым:

– Палем, – манам. – Нуно тазалыклан пайдале кочкышым кочкыт, пашам ыштыме да каныме режимым шуктат.

Неле сар пагытым чытен лекше шонгыен мыйын мыскарарам шотыш ыш нал. Сарыште пайдале кочкыш нерген шоненыт мо? Тушенкым ешарыме пучымыш логалын гын, пиаллан шотленит. Пашам ыштыме да каныме режим нерген тунам иктаж ег мутым луктеш гын, тудым орадылан шотлат ыле. Монастырьыштат – пытыдыме паша, эре могай-гынат тургыжландарыше йодыш, мучашдыме молитвенный подвиг.

– Уке, тидлан кўра огыл ег-шамыч кужун илат, – лыжган мане тудо.

– А молан, батюшка? – мыят ынде серьёзнын йодым.

– Иктаж-кўлан чот кўлшў ег кужун ила. Тидым ынде шке илышем дене пенгыдемден кертам. Арми деч ончыч мый Склифосовский лўмеш институтын нейрохирургий отделенийыштыже пашам ыштенам. Шуко консультым, операцийым, кўм да кузе эмлымым ужынам. Ик ий жапыште тыгай шонымашке шуынам. Айдеме шкеже илаш шона але лишыл енге тудын пареммыжым чот вуча гын, ты ег паремеш. А эше тумбочко ўмбалныже иктаж-могай юмога шога, онгыштыжо ырес кеча гын, паремеш манын, шўдў процентлан пенгыдын ойлаш лиеш. А молан лишыл енге-шамыч тудын верч тыге тыршат? Тугеже тудо ўшанле ача але коча, поро ава але кова, сай вате але марий лийын. Сандене кужун илынет гын, иктаж-кўлан гынат кўлеш лийман. Лишыл енетым куандарен моштыман. Моско олесе Маросейкыште служитлыше Алексей Мечёв святой ачана тыге ойла ыле: «Икте-весыланда кече лийза». Тый весылан порым ыштет гын, тиде порылык кунам-гынат садак тый декет пўртылеш. Апостол Павел ойлен: «Тидым ойлем: кў чанган ўда, тудо шагал тўредеш, а кў лынг ўда, тудо лынак тўредеш». Сандене икте-весылан кече лийман да ты кумылым аралаш тыршыман.

Архимандрит Мелхиседек (Артюхин).

ПУШКЫДО КУМЫЛАН АЧА

Амвросий ачан тынеш пурымо лүмжө Александр Гренков лийын. Тудо 1812 ий ноябрьште Тамбов епархийыш пурышо Большие Липовицы селаште шочын. Илыш корныж нерген шуыжак пале огыл. Духовный училище деч вара Духовный семинарийыш тунемаш пурен. Тушто тунеммыж годым рвезе чот черланен. «Паремам гын, монах лиям» манын сөрэн.

Тунем пытарымек, ончыч ик помещикын йочаж-шамычым туныктен, вара Липецк олесе Духовный училищыш пашаш пурен. Тушто поро да весела койыш-шоктышан Александр Михайловичым чылан йоратеныт гынат, монах лияш сөрымыжө чонжым туржын. Ушыжым чын корныш виктарыже, куатшым пенгыдемдыже манын, тудо Юмын Авам чот сөрвален. Липецкыште энгер воктен каналтен шогымыж годым икана раш колын: «Юмым йоратыза, Юмым моктыза...». Кузе лийшашым палыде, тудо старец Иларион дек ой йодаш каен. «Опытым погаш Оптиныш кай», – манын тудыжо. Тыге 27 ияш самырык ег 1839 ий шыжым Оптин пустыньыш толын да старец Левын духовный шочшыжо лийын. Монах лияш үп пүчмө йулам эртымек, Медиоланысе святитель Амвросийын лүмжым налын. Вара иеродьяконлан, а икмыняр жап гыч иеромонахлан кид пыштыме йулам эртен.

Оптиныште тунам Макарий ача книгам савыктыме пашам негызлен. Вич йылмым палыше монах Амвросий тудын эн лишыл польшкалышыже лийын. А старец Макарийын колымекыже, ты пашам тудо шке вуйлатен шоген, преподобный Иоанн Лествичникын «Лествица» книгажым, Макарий ачан илыш корныж ден серышыже-влакым да ятыр моло книгам савыктен

луктын.

Ты жаплан Амвросий ача неле чер дене орланен, монастырьысе кужу службышто шоген кертын огыл, Юмын литургийымат служитлен кертын огыл. Шкеже ты шотышто тыге ойлен: «Монахлан черле лияш пайдале, сандене паремаш чот тыршыман огыл, изишак эмлалташ, да йөра веле!» Неле чер капшым туржын гынат, тудо пүсө уш-акылан, чылажымат ужын да умылен моштышо лийын. Чонжо ег-влак дене ваш ужын мутланымым кычалын. Юмын порылыкшо полшымо дене тудо вес егын чонжым книга семын лудын моштен. Пушкидо кумылан улмыжым пален, шуко жап эртымекат тыге ойлен: «Мыйын шомакем вигак колыштса. Мый вет пушкидо кумылан улам, үчашаш тўгалыда гын, шке мутем деч шөрлем, а тиде тыланда пайдале огыл».

Амвросий ача ег-влак денат пеш простан мутланен. Кўлеш ойым мыскара ойсавыртыш семын пуэн, сандене шарнаш куштылго лийын. Виян духовник улмыж нерген чап шарлымек, тўрлө кундемла гыч паломник-шамыч толаш тўгалыныт. Иктыштлан кангашым пуэн, весыштым паремден, чон йўлен илышыжым лыпландарен кертын. Ег-влак дене мутланымыж годым кучылтмо ойсавыртышыж-влакым вара лўмын погеныт да савыктен луктыныт. Кўлеш годым тудо йодын моштышо да пенгыде лийын. Ег-шамычым ойыркален огыл. Петербург гыч толшо сенатор але шонго кресаньык, университетын профессоржо але лудын-возен моштыдымо ўдырамаш – тудо чылаштым ик семын чаманен. Илышыште але шке корныжым мудымо айдемылан келшыше пашам тўгалаш тыланен. Ты пашам кузе шуктымым, могай нелылык

вашлиялт кертмым чыла почын ончыктен, сай лектышыже лиймыланат ўшандарен.

Икана тудын деке тора приход гыч самырык священник ой йодаш толын. Ик ий чот нелын служитлен да шке приходшо гыч кайынеже улмаш. Амвросий деке лишеманат шуктен огыл, а старец кычкыралын: «Мӱнгеш кай, отче! Тудо шкетын, а те коктын улыда!» Священник нимом умылен кертын огыл. Старец умылтарен: «Тыйым диавол алгаштара, тудо шкетын, а тыйын полшышет – Юмо! Те коктын улыда! Приходым коден каяш – кугу сулык! Нимо деч ит лӱд! Кажне кечын литургийым служитле, да чыла сай лиеш!» Ончыкыжым ты священник дене чыла тыгак лийын.

Оптинысе скитыште старецын кечыже ныл але вич шагат эрдене тӱнгалын. Полышкалыше келейник дене пырля эр молитвам лудыныт. Индеш шагат гыч тудын дек ой йодаш монахамыч толеденыт, а вара – тыглай еҥ-влак. Кечывал деч вара кок шагат гутлаште тудлан кочкаш конденыт. Изиш каналтымек да молитвам лудмек, адак еҥ-шамыч дене мутланен. 11 шагатлан кас молитвам лудаш тӱнгалыныт. Амвросий ачан тыгай подвигше кумло ий шуйнен. Туддек мутланаш Лев Толстой, Евгений Поселянин да моло писатель-шамыч толеденыт, тудым кӱкшын аклен, пагален шарненыт.

Амвросий ача пытартыш лу ий жапыште эше Шамординосо ўдырамаш обитель верч чон йӱлен тыршен. Тудыжо Оптине деч 12 уштыш тораште верланен. Тушто 1000 монахине илен, ўдыр-шамычлан уют ден школ, шонго кова-шамычлан богадельня, тыгак эмлымвер лийыныт.

Батюшка 1891 ий кенгежым Шамордино обительыш толын. Шкеже чот черле лийын гынат, шукерте огыл шогалтыме настоятелицылан чылажымат шотыш кондаш полшен. Тупрӱдӱ лулегыже чот черле улмылан кӱра вуйжымат пыкше кучен. 10 (22) октябрыште тудын дек Калуга ола гыч архиерей толаш лектын, но корнышто тудлан старец Амвросийын колымыж нерген увертареныт. «Чыла тиде Юмын эрык деч посна лийын огыл! Тыглай иеромонахым архиерей ок отпеватле гынат, мый тудым шке отпеватлем, вет тудо ойыртемалтше иеромонах», – манын преосвященный. Капшым Оптин Пустыньыш конденыт, шӱгар ўмбалнысе мрамор онгаш апостол Павелын мутшым сереныт: «Вийдыме-влакым савыраш манын, вийдыме-влаклан вийдыме гай лийынам. Кеч южыштым кузе-гынат утараш манын, мый чылалан чыла лийынам» (1 Кор. 9, 22). Илымыж годым чылашт верч тыршыше Амвросий ача шке подвигшым кызыт мартеат шуя. Вет тудо мыланна тыге сугыньлен коден: «Ончыза, мыйын мантием чот кормыжтыза да пенгыдын кучыза...». Тидын нерген шукын шарнат да йӱратыме батюшка дек Оптин Пустыньыш вӱд йогын семын толын шогат.

Православный Черке преподобный Амвросий Оптинскийым идалыкыште кум гана пагален шарна: 10 июльышто – мощыжым мумо кечын, 23 октябрыште – колымо кечыным, эрлашыжым

– Оптинысе чыла святой-влак дене пырля. Тыгак эше Тамбовысо да Липецкысе святой-влак дене пырля пагален шарнат.

АМВРОСИЙ АЧАН ИКМЫНЯР ТУНЫКТЫМАШЫЖ ДЕНЕ ПАЛЫМЕ ЛИЙЫНА:

Юмо улмым мондышо еҥ шотдымо лиеш.

Юмо деч лӱдмаш – намыслан яндарешташ тӱнгалме амал.

Утаралташ кум йӱн уло манын, эше святой Иоанн Златоуст каласен: икымше – сулыкым ит ыште; кокымшо – сулыкым ыштенат гын, чот ӱкыно; кумшо – сулыкет верч ӱкынен отыл гын, ойгым чыте.

Утаралтмаш нерген шонымашна лӱдмаш ден ўшан коклаште лийшаш. Нигӱат тидын нерген утыждене ойгырышаш огыл, нигӱ утыждене ўшанышаш огыл.

Сулыкым грецкий пӱкш дене таҥастараш лиеш, шӱмжым каташ лиеш, а томжым лукташ йӱсӱ.

Айдемылан ыресым (нелылыкым) Юмо ок пу. Ырес ыштышаш пушенгыже ты айдемын шӱмжӱ гычак шытен лектеш.

Вияш корно дене кайыше еҥлан нелылык ок вашлиялт. Тынге-тунге лупшалташ тӱнгалеш гын, шкаланже шке нелылыкым муэш.

Ўнгышем, да чыла пашат ушна. Ўнгышӱ еҥ шкенжым чылашт деч удалан шотла, весе-влаклан корным пуа. Тыге ыштымыж дене ласкалыкым шара.

Кӱ ок ўскыртлане да чакна, тудлан вара чыла пуалтеш.

Йогылыкын ўдыржӱ – шӱлык. Тудым поктен колташ манын, пашам ыште да кумал. Тунам шӱлык йомеш да тыршымаш шочеш. Тышке чытымаш ден ўнгышылыкым ешарет – шкендым шуко ойго деч утарет.

Шукш ончыч тыршен нушкеш, вара лывыш савырна да, кугешнен, кӱш чонгешта. Шке чапше верч тыршыше еҥат ончыч кугешнаш тӱнгалеш, вара моло еҥым ужмышудымо лиеш.

Порым ойлет – шийым шавет, йылметым кучет – шӱртньым погет.

Ыштен шуктыдымо сӱрымаш саскадыме пушенге гай.

Проста еҥ пелен шӱдӱ суксо уло, а утыжден ушан пелен иктат уке.

Просталык уке гын, негызшат уке.

Кӱлеш-оккӱл палылан от ўшане гын, тудо ок шукталт.

Кӱ вурса – тудо тылат пӱлекым пуа, а кӱ мокта – тыйыным шолыштеш.

Шонымашна орава гай лийшаш: пӱрдмыж годым тудо мландымбаке ик точкыж дене веле логалеш, а молыжо чыла кӱшнӱ.

Иле – ит ойгыро, нигӱм ит вурсо, нигӱлан шыдым ит кучо, чылаштым пагале.

Духовный илыш нерген тыге простан умылтарымыжлан еҥ-шамыч ӱрыныт. Тидын нерген йодыштмышт годым преподобный Амвросий ойлен: «Тиде просталыкым пуыжо манын, мый ўмырем мучко Юмым сӱрваленам».

ИЛЫШЫШТЕ ТЫГЕАТ ЛИЕДА

Тиде кандаш ий ончыч ноябрь тылзыште лийын. Тунам йоратыме енем дене ешым чумыраш манын, загсыш йодмашым пуышна. Лач ты жапыште мўшыкырыштем изи падырашем чумыргаш тўнгалын улмаш, тидым шкежат пален омыл. Ава лийшашем декабрь тўнгалтыште гына умылышым.

У ий пайрем вашеш возалтна. Куанен гына ылышаш, но март тўнгалтыште шошо вичкыж мардежеш логалмемлан кўра черланышым. Тўрлў семын эмлалтым, черым сенгаш ыш лий: давлений чўккыдын кўзымў дене капкыл кўпнаш тўнгале, сандене апрель тўнгалтыште эмлымверыш логалыым. Пеленем Юмын Ава ден Иисус Христосын изи юмогаштым намиенам ыле, нуным тумбычкем ўмбалам шогалтенам, эре сўрваленам.

Ик гана веле огыл черкыште тыгай сўретым ужаш верештын: Пырчесым подылаш манын, черетыште шогышо изи ньога шорташ тўнгалеш да аваже але коваже тудлан ойла: «Ит шорт, изиш чыталте, чечас бачышка лектеш да тыланет компотым (шере вўдым) подылта». Каласыза, пожалуйста, черкын эн кугу таинствыжым, Господьын Капше ден Вўржым, «компот» дене танастараш лиеш мо?

Екатерина.

- Чаманен каласаш логалеш, тиде кугыен-влакын йонгылышышт. Кугыен-влак шкештат Пырчесым чўккыдын подылыт, да йоча тидым изинек шке шинчаж дене ужын кушкеш гын, тудын «Пырчесым молан подылаш кўлеш?» йодыш нигунам ок лек да тудо нечкыланаш огеш тўнгал.

Икшывым черкыш нангаяш тарваныме деч ончычак молан тушко кайымым тудлан умылтарыман. «Ме Юмын пўртыш каена, тушто

Врач-влаклан шкемым да икшывемым арален кодаш манын, чот тыршашышт логалын. Азам шым тылзаш лиймешкыже аралаш тўчышт, но консилиум деч вара апрель мучаште куд тылзаш изи ўдыремлан ылышым пўлеклышт. Изи чукаем улыжат 575 грамм нелытан да 34 сантиметр кутышан лийын, сандене вигак реанимацийыш кусарышт. Молан манаш гын, тудо шке шодыж дене шўлен кертын огыл. Пагарышкыже колтымо изи пуч гоч пукшеныт.

Ныл кече эртымеке, мыйым ўдырем деке пуртышт. Тудым ужын, шинчавўдем кышкалалт йоген. Падырашем илен кодшо манын, Юмым чот-чот сўрваленам. А тудо илен кодеш манын, врач-шамыч шкештат ўшанен огытыл. Нуно кеч мыйжым колымо деч утараш тыршеныт. Эмлымверыште улмына жапыште авам, коваем, чыла родо-тукуйем йўдшў-кечыже Юмылан, Юмын Авалан кумалыныт.

Мыйын деч вара эше ик ўдырамаш эрге икшывым ыштыш. Тудынат азаже ик кило утларак нелытан гына лийын, жап деч ончыч шочын. Самырык ава эргыжым эмлымверыштак тынеш пурташ батюшкам ўжыктыш. Мыланемат ўдыремым тынеш пырля пурташ темлыш. Но тудлан тыге каласышым: «Мый тынеш тыште пурташ ом тўнгал. Тўрланен лекмек, черкышке нангаем».

Майыште ўдыремым Йоча эмлымверыш кусарышт. Тушто кок тылзе эмлышт. Эмлымверыште Юмын пўлем уло, Юмылан тауштен, эре сортам чўктенам. Таза йочам мўнгў нангаенам. А вич тылзаш лиймекыже, черкыште тынеш пуртышна.

Тений ўдырем икымше классыш кайыш. Юмо дене пырля. Кажне кечын Юмылан таум ойлен илем. Черкыш Пырчесым подылаш чўккыдын коштына.

Тау Юмылан, Пўрышылан. Тау чыла врач, медпашаен-шамычлан мемнам когынямат утарен кодымыштлан. Нунат чылан таза лийышт, пашаштышт Юмо куштылгылыкым пуыжо.

Чылажат Юмын кидыште, Тудо чылажымат шке верышкыже шында.

ЙОДЫШ-ВАШМУТ

Пырчесым подылына. Тыге ме Господьым капышкына да вўрышкына пуртена, Туддене ушнена» манман. Кушмыж семын йочалан Пырчесын мом ончыктымыжым умылтарыман. Укегын тудо кугу лиймекыже черкышкыжат ок кай, Пырчесын эн кугу таинстве улмыланат ок ўшане.

ОКТАБРЬ. ЧЕРКЕ ПАЙРЕМ

ПН		4	11	18	25
ВТ		5	12	19	26
СР		6	13	20	27
ЧТ		7	14	21	28
ПТ	1	8	15	22	29
СБ	2	9	16	23	30
ВС	3	10	17	24	31

□ - дни особого поминовения усопших

■ - сплошные седмицы

□ - постные дни

☞ - разрешение на пищу без растительного масла

☞ - разрешение на рыбу

☞ - разреш. на растит. масло

☞ - разрешение на вино

☞ - разрешение на икру рыбы

☞ - полное воздерж. от пищи

2 – Смоленскысе благоверный князь Феодорын да тудын Давид ден Константин эргыж-влакын кечышт.

3 – Черниговысе орланыше да исповедник Михаилын да тудын бояринже Феодорын кечышт.

4 – Святитель Димитрий Ростовскийын кечыже.

5 – Иона пророкын кечыже.

6 – Москвасе святитель Иннокентийын кечыже.

8 – Преподобный Сергей Радонежскийын кечыже.

9 – Апостол да евангелист Иоанн Богословын да Москва ден уло Российын патриархше святитель Тихонын кечышт.

13 – Киевысе икымше митрополит святитель Михаилын кечыже.

14 – Юмын Шочыктышо Эн Святой Аван Леведмыже лумеш пайрем. Кокшайск поселкысо да Алексеевский, Марисола, Упша, Чкарино, Эмеково, Чодраял селаласе черке-влакын престольный пайремышт.

15 – Праведный воин Феодор Ушаковын кечыже.

17 – Гурий Казанский ден Варсонофий Тверской святитель-влакын кечышт. Озагысе святой-влакын погынышт. Азъял-Потьял черкын пайремже.

18 – Москвасе святитель-влакын кечышт.

19 – Апостол Фоман кечыже.

21 – Вятский святой-влакын погынышт.

22 – Апостол Иаков Алфеевын кечыже.

23 – Оптинысе преподобный Амвросийын кечыже.

24 – Тўнямбалысе 7-ше Погынышто лийше святой ача-влакын кечышт.

26 – Юмын Аван Иверский иконыжын кечыже.

29 – Орланыше Лонгин сотникын, Господьын Ыресше воктене лийшын, кечыже.

30 – Марий кундемесе священномученик Анатолий Ивановскийын кечыже. Пектубай селасе Христос Шочмо лумеш черкын пайремже.

31 – Апостол да евангелист Лукан кечыже.

ЧЫН ТУНЫКТЫШО

Урем дене кайышыжла самырык ег тўналтыш класслаште тунуктышыжым вашлийын. Ты ег ынде чот шонгемын гынат, тудым пален, лишемын йодын:

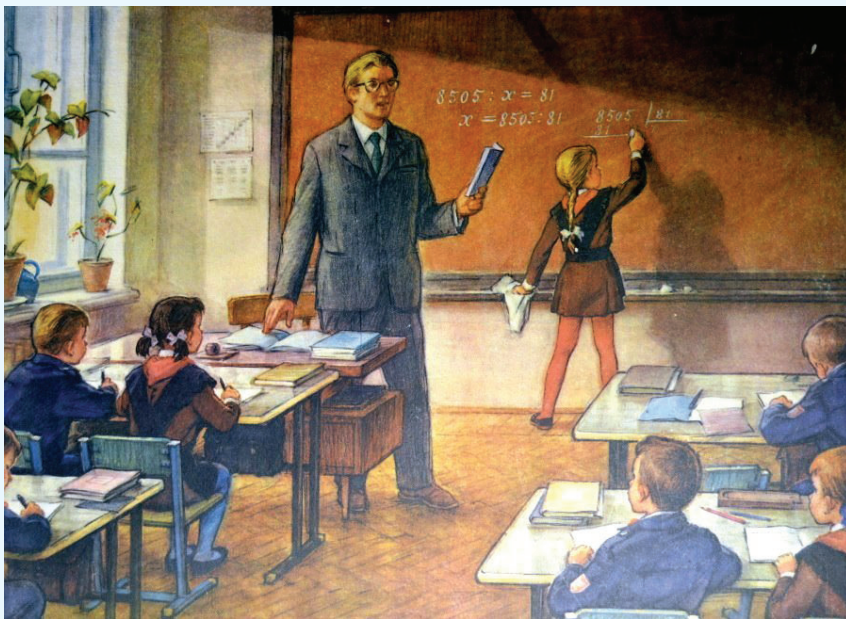
– Мый тунемшыда улам, те мыйым шарнеда мо?

– Шарнем, тыйым нылымше класс марте тунуктенем, – вашештен шонгыен. – Кўлан пашам ыштет?

– Мый тунуктышо улам. Тендан примерда илышыштем келге кышам коден, сандене мыят ты пашам ойырен налынам, – манын самырык ег.

– Да? А мом тугайым ыштен кертынам, мый ынде йўршын ом шарне, – ўрмалген шонго тунуктышо.

– Икана пырля тунемме йолташемлан ача-аваже чапле кидшагатым пўлекленыт. Тыгай сымыстарыше ўзгарым тудо классыш конден да парт йымалсе шўрлыкыш пыштен. Ешна тунам нужнан илен, шагатым налын пуаш йодмо нерген мый шоналташат тоштын омыл. Чытен кертде, тиде шагатым луктынам да кўсенышкем пыштенем. Шерге арверже йоммо нерген рвезе тыланда увертарыш. «Кў шагатым налын, мўнгеш пўртылтыза!» – кўштышда тунам. Чот вожылмемлан кўра мый шып шогенем. Те юмса деке кайышда, тудым сраоч дене петырен каласышда: «Мыланем ынде кўсендам терген лекташ логалеш. Почела шогалза да чыланат

шинчадам петырыза».

Кўсеныштем шагатым мумекыда, те эше парт радам мучко терген кайышда, вара каласышда: «Йоча-влак, верышкыда шичса, ида тургыжлане, чыла сай». Тылеч молым нимом ышда пелеште. Ты кечын те мыйын айдеме тўсем арален кодышда, тидын нерген ончыкыжымат нигунам ышда ушештаре. Вет те мыйын шолыштем паленда, но чын тунуктышо семын лўмем каласен огыдал. Тидлан верч тендам пагален, мый шкеат тунуктышо лийынам. А те шкеже тыгай лиймым ода шарне мо?

– Шагат йоммым шарнем, но тудым кўн налмыжым кызыт мартеат пален омыл. Вет кўсендам тергышем годым мый шкежат шинчам петыренем ыле! – каласен шонго тунуктышо.

Куанен чиялтена

МЫЙ ШКЕТЫН ОМЫЛ

Пуста пörтем,
Коштам ик лук гыч весыш.
Нигөм ом пале,
Шып гына илем.

Пуста чонем,
Нимо ок куандаре –
Ала илем,
Ала таклан шүлем.
«Тыге ок лий», – шонем,
Луктам Молитвословым,
Лудам, лудам,
Юмемым сөрвалем.

Тунам шижам:
Мый йөршын шкетын омыл,
Чонем рүпша
Аралыше суксем.

Шүмемым авалта
Куанле тымык:
Мый шкетын омыл,
Пеленем – Юмем.

Людмила СЕМЁНОВА.

Марий Турек район, Арбор кундем.

**Волжск ден
Шернурын
владыкаже
Феофан
сентябрьште
шочмо Рязань
олашке
миен коштын.**

12 сентябрьште, Святой князь Александр Невский ден Москвасе благоверный князь Даниилын кечышт годым, тудо Успенский кафедральный соборышто Рязаньын да Михайловскийын митрополитше Марклан Юмын литургийым служитлаш полшен.

Ушештарена: Марий кундемысе епархийым вуйлаташ шогалтымешке владыка Феофан (Данченков) Рязань областысе Скопинский епархийын Николо-Чернеевский пörьенг монастырьжын настоятельже лийын.

"ШҮМ-ЧОН ИЗОЛЫК" МАРИЙ ПРАВОСЛАВНЫЙ ЖУРНАЛ

Учредитель: "Руш Православный Черкын Йошкар-Оласе да Марий Элысе епархийже (Московский Патриархат)" религиозный организация.

Журнал зарегистрирован Управлением Федеральной службы по надзору в сфере связи, информационных технологий и массовых коммуникаций по Республике Марий Эл, свидетельство о регистрации ПИ № ТУ 12-0164 от 12 декабря 2013 года.

Тираж: 1500 экз. Формат - А-4-12.
Журнал лекме жап - 6.10.2021 ий.

0+ - знак информационной продукции согласно ФЗ от 29.12.2010 г. №436-ФЗ.

Журналым редакцийште погымо да верстатлыме, «Куранты» ООО-што ямде оригинал-макет гыч савыктыме. Адресше: 429029, Татарстан, Казань, Сибирский тракт урем, 34, 14 корпус, 42-шо пöлем.

Редакцийын да издательын адресышт: 424000, Йошкар-Ола, Вознесенский урем, 81, 224-ше пöлем.

Тел.: (88362) 45-39-54.

E-mail: marlagazet@mail.ru

Түг редактор: Н.В. Чузаев (протоиерей).

Редакционный совет: И.А. Сапаев, Д.В. Смирнов,

А.Н. Таныгина, А.П. Чемякова, А.В. Эманова.

Компьютер дене келыштарыше: Д.В. Смирнов.

Ак - кутырен келшыме почеш. Авторын да редакцийын шонымашышт түрлө лийын кертыт. Серыш-влак мөнгеш огыт колталт.

**РЕДАКЦИЙ ЙОДЕШ: ЖУРНАЛЫМ ШАЛА
КЫШКЫЛТАШ ОГЫЛ. ЛУДЫНАТ - ВЕСЫЛАН ПУ!**